

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.40
Pol leta 0.20
Četrt leta 0.10

Pri oznanilih in prav tako „political“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Po mesne številke se dobivajo po 8 kr. v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici, blizu „treh kron“, na starem tugu; in vanski ulici; v Trstu v tobačnici: Via della caserma št. 3. in v Ajdovščini: pri trgovcu g. Dolencu.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koronji v Stica - vi hiši št. 10 II nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

O vrenji na našem jugu.

Jutre, 28. t. m. se izredno zbereti avstrijska in ogrska delegacija na Dunaji, da skleneti, kar je treba za vojaške čete, ki se zbirajo zdaj v južni Dalmaciji, še boli pa v Hercegovini in tudi Bosni. Delegacijski zbor bo moral dovoliti okoli osem milijonov gold., da se pokrijejo stroški za našo vojsko.

Še o novem letu nismo mislili, da se bo morala Avstrija kolikor toliko oborožiti za lastne ali vsaj od nje posedene dežele. Hudega se pa vendar ni bati vsaj za zdaj ne, ker naša vlada in zlasti vojno ministerstvo ima iz zadnje dobe dovolj skušnje, kakó se je treba obnašati v zasedenih deželah. Vstaja, ki se ravno zdaj v Krivošijah in v Hercegovini vsak dan bolj razširja, se kmalu zaduši, ker odposlanih je mnogo polkov naše vojske proti vstajnikom. Časnikom je prepovedano prinašati poročila o stanju in gibanju naše armade v imenovanih deželah. Oficijalni listi pa poročajo, kakó se gibljejo vstajniki. Po teh poročilih štejejo vstaške čete po 150,200 in 500 do 1500 mož, in to kaže, da so še dobro organizirane. V Krivošijah je neki 1300 vstašev, katerim je došlo 300 Hercegovcev na pomoč. Blizu Trebinja okolo sela Uloga stoji 200 vstašev, okolo Gačka 1000, kjer je glavni stan vstašev, bil je Stojan Kovačević pozvan, da prevzame vrhovo zapovedništvo nad vstaši. Mnogo starih inkušenih vstajniških načelnikov je zopet oživelo, in se gibljejo med vstaši.

Naj pa naša vojska še takó malo krvi preljeje z boji proti vstajnikom, obžalovati je silno, da je na avstrijskem vzhodnem jugu zopet tako naglo nemir nastal. Ali misliti pa ni nikakor, da bi bili Krivošijanci in Hercegovci kar takó uprli se, morda iztrmoglavosti. Da je vstaja mogoča, je vplivalo mnogo običih in posebnih vzrokov. Gotovo je velika krivda tudi v tem, da Avstrija se je le polovičarsko delala v zasedenih deželah, in najprej, da se ni formalno Bosne in Hercegovine polastila. Andrassy-eva pogodba s Turčija nam je prepustila vsaj na videz oni deželi samo začasno, in to je povoda dovolj, da so Turki na skrivnem vedno ščevali proti avstrijski vladi. Ali Bošnjaki in Hercegovci bi se ne bili dali zapeljivati, ko bi se bili zares srečne čutili pod novo našo vlado. Tu pa je Avstrija mnogo zakrivila. Uboja raja je čakala odtežitve, in je upala da se ji zemlja uredi in da bo mogla srečno živeti. Kakor je bilo videti, imeli so prejšnji turški veliki posestniki in glavarji tudi pod Avstrije prednost, in slovansko ljudstvo je občutilo tudi nadalje težek jarem, ki ga je prej tlačil.

Avstrija je videla, da obsedeni deželi štejeti slovanske prebivalce. Naravno bi bila potem, da bi bili nastavili tudi povsem slovanske uradnike s slovensko administracijo ali upravo. Na mestu tega, uradovale se je ali po nemško ali pa po magjarsko, in videlo se je, kakor da bi hoteli Nemci in Magjari ti dve deželi za se pridobiti, tedaj sčasom ali pa še kmalu potujčiti. Take namere niso mogle nikakor prejšnjo nezadovoljnost zmanjšati. Saj narod slovanski teh dežel je dovolj časa tičal pod tujim, turškim jarmom, kakor se mu kažejo sledovi tudi v slovarji. Potem je isti narod videl, da sosedna srbska kneževina ima vsaj domač jezik, domačo upravo; njemu pa to prvo pravico kratijo, dasi je trpel in se bojeval z enako hrabrostjo proti Turčinu.

Naposled pa ni pozabiti, da ima Avstrija mnogo zunanjih sovražnikov, ki se veselje notranjih naših medsebojnih preprirov, in ki Avstriji le tedaj kaj privoščijo, če ji preti za to toliko večja škoda in izguba od druge strani. Ves svet ve, da je namera Bismarkova, avstrijsko moč na zapadu slabiti in pomikati proti vshodu; ves svet vé, da se tudi Italija take avstrijske politike veseli, ker vsled oslabiljenja Avstrije na zapadu, hoče ona takaj toliko obilnišo žetev imeti. Za take naklepe pa je v interesu Italije, da se Avstrija kar dobro zamota na vzhodu, tedaj na Balkanu. Kolikor tedaj Italija more, pospešujejo njeni agenti gotovo nezadovoljnost v avstrijskih deželah na jugu. V to Italiji pomagajo tudi avstrijski italianissimi samí, ki Italiji, kolikor mogoče v Avstriji tla priprav-

ljajo in širijo. Zato lahko trdimo, da so v južni Dalmaciji iskati mnogi ital. zapeljivci, ki so Krivošijance do upora spodbujali in po prirojenih zvičajah dražili.

Dalje je tudi pomisliti, da je Anglija prava kramarska država, ki prezira vse, kar je človeško, samo če ji nese dobiček. Znano je pa tudi, da se je ista Anglija dobro imela, dokler je bila Turčija močnejša, ker jo to izmuzgavala s kupčijo obrtno in denarno. Ko so pa videli Angleži, da bi vtegnila imeti tudi Avstrija nekoliko kupčijskih dobičkov od balkanskih narodov, začeli so se sicer na videz prilizovati Avstriji, za hrbtom pa izpodkovati jo. In kar določeno se poroča, da Angleži trosijo na skrivnem denarje med vstajnike, in v Cetinji je bila te dni neki angleška gospa z obilo denarjem. Vstaši nasproti takim zvitim politikom in podpihovalcem so premalo izobraženi in za večji pregled premalo zreli, da bi sprevideli, zakaj jih tujci za svoje dobičke šuntajo in k vstaji spodbujajo.

Vsi ti vzroki so jasni in mogočni dovolj, da se je vnela vstaja, in da bi so ta utegnili razširjati, ko bi je kmalu z večjo silo ne zatrli. Dokler so vstaši razburjeni, ni mogoče podučiti jih. Po zatrem uporu pa nastane Avstriji sveta naloga, da sprevidi napačne poti in pomanjkljive strani svoje uprave, in da posednim deželah podeli in zagotovi one pravice, katerih so balkauski narodi vredni in pa potrebni. Avstriji je določena pot politike, ki mora biti dosledno pravična v okupiranih deželah, kakor v drugih starih njenih deželah. Krive poti se maščujejo tu in tam, če tudi v raznih oblikah. Bog daj torej srečo Avstriji, da bi ji vodili narode pravi državniki. In v to imamo še vedno trdno upanje.

Našim županom

podajemo tukaj odlok c. kr. okr. glavarstva Goriškega v preišljevanje. Razvidijo iz odloka, da to glavarstvo ne prepoveduje slovanskega uradovanja županstvom v domačem poslu, in tudi ne s c. kr. uradi naše dežele, ker je samo odlok poslalo v slov. jeziku. To pa je dovolj, in zatorej pozivljemo vsa naša županstva, držati se svojih pravic, in v tem zmislu odločiti se s trdnimi in formalnimi sklepi, da se bodo po svojih pravicah ravnali. *)

Št. 17224.

Slavnemu županstvu v Šempasu.

Reševaje sporočilo 29. decembra 1881. št. 800, v katerem se naznanja, da je starešinstvo v seji 19. novembra t. l. sklenilo, da naj se zavernejo vsi dopisi uradnji, kateri niso v slovensčini pisani, objavljam slavnemu županstvu sledeče:

Prevdarjaje, da je starešinstvo na prosto dano, določevati in izvoliti kateri koli v deželi navadni jezik za svoj uradni jezik, da pa nima pravice predpisovati drugim uradnjam uradnega jezika;

Gledé, da se nahaja v kronovini ljudstvo mešana iz več narodov, da se slovensčina v občinah na ravnem desnega brega Soče še ne razume, in da se ravno tako ne razume v večem delu mejne koroške kronovine in ravno tako v bližnjem Tirolu, in da občine sploh uradujejo z omenjenimi kronovinami in drugimi kronovinami avstro-vogerske vlade, kakor tudi z vojaškimi uradi, od katerih vendar ni pričakovati slovanskih dopisov;

Gledé, da je v zmislu §. 31. občinskega reda 7. aprila 1864 dolžnost starešinstva priskerbeti županu za oskrbovanje njemu spadajočih opravil potrebno osebje, t. j. da poskerbi za ta posla zmožnega jezika, kateri se v deželi rabijo, ako župan samo slovanski razume;

Gledé da sploh županstvu ne pristoja zavračati uradne ukaze zarad uradnega jezika, ampak da se zamore proti taistim pritožiti na višje uradnije.

*) Ona županstva, ki hočejo s c. kr. uradi naše dežele uradovati samo slovanski, naj ured. „Soče“ blagovolje svoje sklepe naznaniti. Ur.

izrečem:

Občinsko starešinstvo v Šempasu je s tem, da je 19. novembra 1881. sklenilo vse dopise uradnji, ki niso v slovensčini pisani, zavrniti, prestopilo meje svojega področja; zatorej omenjeni sklep v zmislu §. 92 gor omenjenega občinskega reda sistiram, ter pritožim spise visokemu c. kr. nameštvu v Trstu.

C. k. okrajno glavarstvo
v Gorici, dne 4. januarja 1882.

C. kr. dvorni svet.
RECHBACH I. r.

Dopisi.

Iz Gorice, 25. jan. (Veteransko društvo za Goriško in Gradiško) je imelo prešlo nedeljo svoj tretji občni zbor v dvorani „Restaurant Europa“ v Gorici. Zbora, ki je trajal nad 2 uri, udeležilo se je nad 500 udov, med katerimi si videl mnogo odličnih gospodov. Zborovanje se je pričelo s trikratnimi vsklici na cesarja in obširnim, dobro urejenim poročilom v vseh tukaj navadnih jezikih. Slovenski je ob tej priliki poročal in po svoji navadi krepko in razločno pojašnjeval častni ud veteranski g. vodja Povše.

Društvo se je letos pomnožilo na 2255 udov, tedaj mu je znova v enem letu pristopilo nad 600 udov. Društveniki so se pomnožili zlasti na Krasu in na Bovškem, in poročilo izreka upanje, da jih letos gotovo mnogo pristopi iz Grgarja, Cepovana, Tribuše in v obče onih krajev, kjer ni še ustanovljenih podružnic. Imenovani so tudi s pohvalo oni slovenski načelniki, ki so se po slovanskih krajih trudili za utrjenje in pomnožitev društva.

Društveno predsedništvo je silno delavno, in je imelo prešlo leto 23 odborovih sej. Uredile so se tudi ustanovne knjige podružnic, pri predsedništvu, in sé je takó pridobila podloga za društveno administracijo. Določila se je tudi obleka častnih udov in tudi obleka za godbeno družbo.

Na dnevnem redu so bila potem pravila za podporno društvo, ki bi raztezalo svojo moč na vse ude, tedaj vse kraje in okraje tega društva. Posnetek pravil se je prebral se ve da tudi v slovanskem jeziku. Po pravilih plača vsak ud temu podpornemu društvu 50 kr. pristopnine in potem po 8 kr. vsak teden ali tednine. Pomoč denarno dobi vsak ud po 6 mesecih svojega pristopa, in sicer v boleznih ali nesrečah katerih ni sam zakrivil, in ki so vzrok, da ne more delati ali si potrebnega živeža prislužiti. Taka denarna pomoč traja v potrebi za eno celo leto in tudi dalje časa. V obče, pravila so ugodna udom, ali predno oživé, mora pristopiti vsaj 800 veterancev v podporno društvo. Veteranci iz Lahov so vsi zadovoljni s takim društvom, in že zdaj je doplačalo pristopnine, nad 200 udov. Takó bi utegnili veteransko društvo vdobiti materijalno podlogo, ki bo naj več pripomogla za nadaljnji obstoj vet. društva. Zborovalci so enoglasno odobrili namero in pravila podpornega društva.

Potem se je še sklenilo, da si veteranci za goriško mesto in bližnjo okolico napravijo lastno godbo in sicer iz godcev goriške mestne godbe. Ta godba bo spremljala tudi k pogrebu veterancev tega okraja; zato pa plačajo po 1 gl. za godbo posebe. Torej veteranci, ki so iz drugih okrajev, ne bodo na škodo, ker goriška okolica ima dovolj udov, ki si bodo z letnino 1 gl. godbo vzdrževali.

Društvo je po vsem v dobrem stanju, ima tudi lepo matico ali lep znesek denarja kot zalogo, ker si je tudi prešlo leto mnogo prihranilo, dasi je tudi dovolj potrosilo za patriotske praznike in za razno pomoč potrebnim društvnikom. Ker ima društvo zaresen značaj, in je predsedništvo energično, kakor skušeno in previdno, ker je dosledno tudi Slovencem pravično, želimo mu čedalje večji razvoj domovini naši v veselje, društvnikom pa v spodbudo in tudi gmotno podporo.

Iz goriške okolice, 25. jan. (O misjonu pri sv. Ignaciji na Travniku v Gorici in druge skušnje). Cakal in čakal sem, kedaj se kdo oglasi v „Soči“, da bi poročal obširno, kakor zasluži, o misjonu, s katerim so Slovenci goriškega mesta in okolice tako lepo končali sveto leto. Pa vidim, da so mnogi preleni, da bi se oglasili o pravem času. Ali pa morda pričakujejo nekteri, da bodo Lahi zanje pisali! Vsaj zdi se, kakor da bi se bil že izročil ne ravno mali del skrbeti, da Slovenci še nekaj časa—životarijo v Gorici.

Pa pustimo to. Saj bi moral človek v žolc pomočiti svoje pero, da resnico pové, ki pa kolje oči. Zato prejdimo rajši k slovenskemu misjonu, ki je bil v dec. prejšlega leta v Gorici. Takih vseh gotovo niso pričakovali v tem mestu. Cerkev na Travniku je gotovo prostorna; pa za časa misjona je bila veliko prenasajna. Ljudstvo je kar drlo v procesijah v cerkev, iz celega mesta, pa tudi iz okolice. Obiskani so bili posebno jutraj govori. Že med misjonom prigodilo se je, da niso mogli pobožni prodreti v cerkev. K sklepu misjona pa 8. dec. ob 2 pop. (trajal je misjon od 1—8. dec., vsak dan po dva govora) sešlo se je toliko vernega ljudstva, da so napolnili velik oddelek Travnika pred cerkvijo noter do vodnjaka. Videl nisem, pa pravili so mi drugi. No, sem si mislil, saj je vendar Travnik zopet pokazal, da ostane travnik, dasi ga Lahi brez izjeme, celó tisti, ki hočejo (!) biti Slovencem pravični, navadno imenujejo „piazza grande“.

Kakó pa si hočemo tolmačiti, da se je toliko množice nabralo k temu misjonu?—Prvič iz tega ker misjonar čast. oče France Doljak je mož zato. Njegova beseda je preprosta in lahkoumevna; pa pride tudi iz srca in gre do srca. Drugič kaže to, da ni samo okolica slovenska, temuč da prebiva v Gorici nekaj več Slovencev, kot pa jih je našleto laško številjenje zdaj leto. — Tretjič znači to, da slovensko ljudstvo je verno, pa da ljubi in ceni svoj materin jezik. Kedar se mu podaja duševna hrana v domačem priljubljenem glasu, je vse kaj drugega, kakor če se mu pouja v tujem ali v tuji posodi.

Italijani zlasti morajo vedeti, kaj velja oznanjati božjo besedo v svojem jeziku. Ni čudo, da odbirajo sebi ne samo najboljše govornike, ampak tudi take, ki govoré čisto, kolikor toliko odbrano in klasično italijansko. Lahi na Goriškem imajo gotovo v svoji sredi izvrstnih govornikov med duhovniki; saj drugače bi si sami sebi slab zgleđ dajali o lastni nezmožnosti. In vendar jim doslej niso domači govorniki mojstri zadostovali, in priliko smo imeli opazovati, da so jim prihajali pridigarji v našo prestolno cerkev celó iz sosedne Italije na pomoč. In gotovo so jih vabili tudi zaradi tega, da bi ljudstvo poslušalo nepokvarjeni glas italijansko kot take. Ako pa so Lahi toliko skrbni za pridigarje, v klasični italijanski izurjene, se je toliko bolj čuditi, da so kaj tolerantni gledé na one duhovnike, ki razlagajo evangelij slovenskim pobožnim dušam. Meni so pravili, da se je prešli advent ljudstvo zeló hudovalo v Gorici, ko je slišalo pridigati v slovenskem jeziku, duhovnike, ki so kar barbarsko slovenske besede izgovarjali in vezali. Jaz ne vem, kdo bo imel odgovornost, da je ljudstvo celó proklinjalo zaradi take zanikrnosti ravno v Gorici. Ne vem, komu bi se bolj čudil, ali predrznosti onih, ki se vrivajo v službe in na mesta, za katera niso sposobni že zaradi neznanja jezikov, ali pa bi se čutil onim cerkvenim predstojnikom, ki oddajajo službe onim, kateri bi jih ne smeli na dotičnih mestih nikdar dobiti. Vsekako mora biti nekaj gujilega bodisi med prosilci bodisi med delivci. Jaz mislim, da Sveti Duh je podelil apostolom nepokvarjene jezike, da so oznanjevali sveto vero v čisti latinščini, grščini, perzijanščini itd. Jaz mislim, da jim je podaril dar jezikov vsaj v taki meri, da se poslušajoče ljudstvo ni jezilo ali klelo. Dandanes pa imamo gramatike tudi za slovensčino. Ali se hoče tudi v cerkvi pobožni duh našega ljudstva celó s popačenim jezikom izganjati in preganjati! Vsaj do takih sklepov silijo človeka skušnje, dobljene po cerkvah goriškega mesta.

In vendar je v interesu cerkve same, da se tudi v Gorici ljudstvo podučuje v božji besedi s pravim, ljudstvu umevnim jezikom. To je pokazal ravno slovenski misjon decembra 1. 1881, in je pokazal, da se motijo oni, ki mislijo, da je Gorica že čisto laška, in ki podeljujejo dotična mesta slovensčine nezmožnim ali le malo večim duh. pastirjem.

Še eno naj omenim o slov. misjonu, zato ker je hvalevredno. Pri misjonu, t. j. pesem pred govorom in Sveto pri blagoslovu pelo se je slovensko. Bilo je nekaj veličastnega in vzvišenega slišati mile glasove iz ust tolike množice. Pravili so mi o tem, in hotel sem se sam prepričati. Grem tedaj v mesto 4. dec.—pa sem se zmotil: pelo se je laško pri blagoslovu. No, sem si mislil, brž ko ne so se že zbalili, ker je morda nekaj Lahov nazočih zaradi nedelje.

Slovensko petje bilo se je nekaj let sem v cerkvi sv. Ignacija močno povzdignilo, in to po prizadežji slovenskih kaplanov. Ali je temu še tako, ali bo mogel vrli organist še dalje s svojo požrtvalno močjo obdržati se, ni mi znano. To pa mi je znano, da more le tisti srce imeti do slov. petja in za njegov

prospeh kaj storiti, komur je slovensko petje vsaj znano, ki je že sam v sebi občutil moč milih domačih glasov. — Sicer pa hodi tudi slov. cerkveno petje v Gorici prav rakovo pot. To so opazili drugi ob zornicah prejšlega adventa. V tem, ko se je na Kranjskem in tudi drugod po Slovenskem in po naših kmečkih občinah cerkveno petje silno povzdignilo, zlasti zadnjih deset let, nam pojejo tu v Gorici importirane slare viže ali melodije, in še za tako petje nam postavljajo pevce, stare, rekli bi iz prejšnjega veka, in še te kolikor mogoče pojedince brez potrebne družbe. Tudi tu mora biti slovensčina za dekló, katera poslednja vendar lepše poje in bi pela, da bi ji le priliko dali v Goriških cerkvah. Pa daleč sem jo zagazil; povedal sem že več kot je potreba za izrek: Sapienti sat!

V Šempasu, 18. jan. (Izv. dop.) Šempasko starešinstvo je vsled svojega sklepa od dne 19. nov. p. l. zastran slovenskega uradovanja vendar nekaj dobilo. Č. bratec ne misli pa, če rečem nekaj, kakih predpravil, o ne, ampak čuj! Te dni je došel našemu županstvu od c. kr. okr. glavarstva slovenski odlok. Vidite toraj, draga sosedna županstva, da z neomahljivim značajem vendar nekaj dosežemo.—Prepričani smo toraj, da je c. kr. okr. glavarstvu mogoče z nami slovenski poslovati. Da bi tako poslovanje trajalo, kakó bi bili zadovoljni! Zadovoljnost — je sreča. Zadovoljni narodi—srečna država! Ravno imenovani glavarstveni odlok od dne 4. jan. t. l. števil. 17224, nam pa hoče dokazovati, pa ne more dokazati, nepotrabo slovenskega uradovanja.

Kdo ne vé, da je naš starešinstveni sklep zastran slovenskega uradovanja povzročil velik strah v izraelu? Ta strah, si mislim, obstoji v tem, da se glavarstvo boji, da bi tudi ostale občine kaj jednacega (kar se pričakuje) sklenile. Zato nas hoče c. kr. glavarstvo v imenovanem odlokom zavrniti. Pa tudi tu velja pregovor: „Kedor neče, kmalu izgovor najde.“ Mulovredni izgovori ali razlogi pa nas nič ne strašijo: Šempasko starašinstvo se bode svojih pravic držalo do skrajne meje. Saj pa tudi v starešinstvu so možaki! Naj pa gledé na oni odlok vendar stavimo nekaj prašanj in pojasnil.—Ali je več kot jedna neslovenska občina v našem glavarstvenem okraju? Ali je toraj pravično, da se narodnost slovenskih občin oziroma celega okraja prezira? Kje je pa ta ravni desni breg Soče, na katerem se slovensčina še ne umé? Kaj ima pa tudi opraviti pri našem vprašanji Koroska in Tirolska? Gotovo pa je, da kdor slovenskega jezika ne zna, misli, da naš jezik se še ne razume. Da pa občine različnih narodnostij tudi takó različno med seboj poslušajo, kdo more temu kaj? Mi od takih ne moremo terjati, da bi z nami v slovensčini poslovali; terjamo pa, da nam naše domače uradnike, ki so za nas ustanovljene in ktere mi vzdržujemo, z nami v našem jeziku poslušajo.

Občinski red je podrejen ustanovnim postavam; §. 31. nalaga res starašinstvu priskrbiti županu potrebno osobe, nikakor pa tolmačev, ki bi županili mesto župana. Od druge strani pa, ali ne vzdržujejo občine dovolj uradnikov? Dosledno tudi ni, da bi deželani na ljubo uradnikom, ktere vzdržujejo, morali se sami sebe zatajevati t. j. poslovati v tistem jeziku, katerega uradnik ume. Deželani bi se toraj morali družega jezika učiti in ne uradniki! Rekli pa smo že, da je tu uradnik zastran nas, ne pa mi zaradi uradnika. Vsak pri svojem!

Iz sežanskega okraja, 25. jan. Napredek in povsod napredek — v povikšanji davka pa največ! Kam pride ubogi kmet, če se bo v tem tako naglo napredovalo! Spominjam se, da je nek gospod v lanskem letu dne 26. junija pri obč. zboru pol. društva „Edin“ v Komnu omenil razne butare ali bremena, ki našega kraškega kmeta tlačijo ter njim tudi (a zeló na kratkem) prištel šolski davek. Res je navedel oni gospod šolski davek kot tlačenje kraškega kmeta uže v tani, ko se je le 350/0 plačavalo; — kaj bi moral pa letos reči, ko se je ta doklada na 630/0 povikšalal! In kakor mi je zanesljivo ud okr. šol. sveta pravil, ni upanja več, da bi se omenjena doklada zmanjšala. Kam pride tedaj naš kmet z ogromnimi dokladami? Na boben brž ko ne. In da bi se vsaj že učilo na kmečki šole to, kar kmetu največ hasni! Še se spominjam, da, ko sem bil še deček in me je priprost učitelj izrejal, kako se je kmetu v prid podučevalo. Učili smo se, kako se sadunosna drevesa požlahnujejo, kako se razni, mladim rastlinam škodljivi mrčesi pokončavajo, kaka krma je za našo domačo žival najboljša itd. Vse to se zdajali popolnem opušta ali pa preveč prezira. Učiteljska pripravnice le preveč opušča nauk za kmečke gospodarstva in zato so tudi naše učitelji večinoma nevedni na to stran. Tembolj pa se za nemščino skrbi ravno na naših ljudskih šolah! Nekdaj je slavni Horac slavil kmeta, ki brez vsake druge skrbi svoja polja obdeluje: „Beatus ille, qui procul negotiis...“ A zdaj bo naša kmečka mladina „beatior“ (srečnejša), a ne radi tega... ker... paternna rura“ (občetska polja) obdeluje, kakor pravi Horac, ampak zato, ker se nem-

ščine učí. To uže staro hujskanje, omenim le zato, ker se še zmerom nahaja jo tu na Krasu taki, ki nemščino na ljudskih šolah v vsakej družbi zagovarjajo, in drugi jo še celó podpirajo, meneč, da dokler imamo sretnje šole nemške, je tudi na ljudskih šolah nemščina neobhodno potrebna. O humbug! „mundus vult decipi.“ Pozivljam vas, gospodje, ki tako govorite,— vzemite v roke štatistiko naših kraških ljudskih šol ter povejte mi, koliko učencev je izstopilo iz četerorazrednice sežanske in komenske v srednje šole? — Nobeden! In koliko jih je tudi naših šolarčkov, ki gredo v mestne šole, kjer se uže nekaj nemščine terja? Če najdete v štatistiki našega okraja v tem obziru 1/5 0/0, je uže velika reč. Tedaj radi enega naj trpi 500 drugih! In ubogi kmet naj plača vselih 63 0/0? Ubi logika? Nekateri naših narodnih učiteljev tudi tako govoré in podpirajo nemščino, kakor drugi naši nasprotniki; a da le v svojej čezvestni skrbi in neutrudljivem podučevanju v nemščini, dobre remuneracije in „benevolentiam“ dobivajo.

Upal sem uže, da pride gotovo naš rojak g. Winkler v Trst zasest mesto Depretis - ovo - a zaman. Kakor mi sporočuje prijatelj iz Ljubljane so to vest celo sami Winklerjevi uradniki raznašali iz strahu, da bi ga ne izgubili; a govoric je prazna, vsaj za sedaj še. Depretis je še zmerom stalen v Trstu, njemu so nesli zaupnice slovenski Kraševci, in morebiti se na ravno tó sklicuje, češ, saj veljam pri njih za pospešitelja njihove narodnosti. Namestniški uradniki so sami govorili, da je Taaffe ponujal Winklerju namestništvo v Trstu, ta pa je baje rekel, da sicer ne želi iz Kranjske, ako pa to Veličanstvo želi, bi to bilo njemu povejle.

A.

Iz Tomina, 24. jan V zadnji številki „Soče“ praša nek dopisnik iz tominskega prav patetično: „Gg. odvetniki in notarji na Tominskem, kedaj boste vendar začeli spisovati poslednja sporočila, pogodbe, pooblastila itd. v slovenskem jeziku?“

Na to moram opaziti, da uradujeta oba notarja v Tolminu, bi rekel, skoro izključno v slovenskem jeziku že od leta 1871 namreč, odkar je nova notarska postava v veljavi, katera izrečno velevala, da se morajo notarski spisi pisati v jeziku, ki ga stranke govoré. Povem naj dalje, da spisuje posebno notar g. Ivančič vse vloge na sodnijo in celo vse zapuščinske obravnave v slovenskem jeziku Omeniti hočem tudi na čast dosedanjim sodnikom in sodnijskem vodjem, da niso nikoli v tem nasprotovali, in istina je, da je vsled tega uže mnogo slovenskih prisodilnih odlokov med tukajšnje ljudstvo izšlo.

Kar se tiče odvetnikov, je sicer res, da se le malo slovensko piše, nadjati se je pa tudi v tem obziru boljsega, kajti zdaj imamo tukaj novega odvetnika g. dr. Roberta Miani - ja in s tem je g. dr. Nikolaju Tonkli - ju zdaj priložnost dana slovensko uradovati, kar je deloma že začel.

Kakor se vidi, je nam na Tominskem lepa prilika dana, da strogo terjamo slovensko uradovanje; da se pa tega v prvi vrsti tudi sami držimo, ker po mojem prepričanji nam v tem nikakor ne nasprotujejo.

Tominc.

Iz Istre, dne 24. jan. (Izv. dop.) Sem uže mislil, da Vas je g. pravdnik zasačil, ker nisem v mojem zadnjem dopisu povsè ostal pri mojih naravoslovskih študijah ter tudi nekaj zapisal in naznanil, kar se drugod po omikanem svetu ne čuje. Toda drugi natis „Soče“ me je drugače podučil. Ne vem, je-li se meni ali stavu zadnjij urinila pomota, da stoji pred imenom „glava“ v onem dopisu „c. kr.“ Jaz nisem nikakor mislil na c. kr. glavarja, kateri je — kakor sem uže eukrat omenil popolnoma objektivem mož in kateremu tu c. kr. kapitan pravimo, temuč mislil sem le na občinske glavarje — župane. Naj vam torej povem, kakošne burke uganjajo ti glavarji z našimi šolami. Pod učko je vas, ki ima vsled zadnjega popisa ljudij 2743 Hrvatov in 95 Italijanov, katerih število bi se pa gotovo skrčilo na 5, ko bi bil naš namestnik Rudič. Enorazredno ljudsko šolo obiskuje 60 otrok; koliko bi jih moralo v šolo hoditi, tega ne vem. Med oinimi 60 otroci razume le četvorica nekaj italijanščine, drugih 56 besedice ne. — Pri vsem tem so hoteli trije udje tamošnjega šolskega sveta, da mora biti v šoli učni jezik italijanski, a ker se jim to ni precej posrečilo, poskusite so te zvite buče po drugi poti svoj namen doseči. Evo ga ta:

Prigodilo se je večkrat, da niso hoteli otroci, ki ne znajo besedice italijanske, v šoli hrvaško čitati; a preiskava je pokazala, da so starši hrvaškega rodu otrokom doma žugali, da jih pretepejo, ako bodo v šoli hrvaško čitali. Kdo je starše to navadil in jim take svete dajal, ni težko uganiti.

Tamošnji župan — ne, recimo mu glavar (canis - a non canedo) je potajno razdelil italijanske knjige med otroke, ktere je poprej za se pridobil, ter odstranil hrvaške brez kakošnega dovoljenja. Gospod glavar pravi, da se ne more nikdor s pomočjo hrvaš-

kega jezika izobraziti ter da krha oni jezik um in pamet; tudi je, čujte! prepovedal enemu dečku v šoli hrvaško čitati.

Ali niso to kitajske razmere, a niso šolske razmere v Turčiji stokrat boljše kot pri nas v Istri? Sicer bašta, kaj je treba temu družega komentara!

Pa ne, da bi Vas zopet konfiscirali, ker sem po moji zadnji obljubi na drugo polje zašel in nisem na naravoslovskem ostal; ako bi kdo dvomil, da nisem resnice pisal, recite mu, naj se obrne na deželni šolski svet v Trst, kateri ima vso ono stvar v rokah.

V Ljubljani 25. jan. Bivša nemčurska protivlada v Litiji je prišla tedaj celo pred Dunajsko deželno sodnijo v podobi pravde Vesteneck contra „Tribune.“ Vsled nje izida zavlada je v ustavaškem taboru brezumno veselje, češ, s tem so dobili zausnično Slovenci, g. dež. namestnik kranjski in sam Taaffe. Velikansko politično važnost so tej pravdi pripisovali, misle, da sadaj mora pasti cela vlada — Vestenecku na ljubo! — in potem bo krvavo maščevanje nad hudobnimi Slovenci. Pa zastoj njih hrup! Zasebne pravde zavoljo „žaljenja časti“ so v javnih državnih zadevah čisto nevažne. Zgodovina teče naprej in Taaffe vlada ko pred, ustavakom pa buče še vedno po ušesih besede presvitlega cesarja, kot ostrega a pravičnega sodnika, da ustavoverstvo tira fakično (zarotno) opcizijo. Vesteneck se je vrnil v Nemški Louč, takšen, kakor je bil; njegovega perila tudi dunajski porotniki ne morejo oprati, akoravno so obsojenemu uredniku nezasišano hudo kazen naložili. Sicer nas pa izid pravde nikakor ni raznenadil, ko smo čuli, da je dal tožbi zastopnik Vestenecka, zeta ministrovega, politično podlago namesto stvarne. Kajti politično mišljenje Danajčanov je predobro znano, in fraza „biedere deutsche Männer von Littai“ gane do joka vsakoga, kdor ne pozna tega čisto in popolnoma slovenskega trga. Okncpobijanje in paševsko mučenje naroda je pozabljeno, ako gre za „biedere deutsche Männer von Littai.“ Radovedni smo, kaj bo počel Vesteneck proti slovenskim listom, ki so vsi objavili, kakor „Tribune“ Litijske pogodbe? Ali bo toliko dosleden, da bo tožil tudi naše liste?

V prvej letošnji seji je izrekla naša kupčijska in obrtniška zbornica s 15 proti 4 glasovom nezaupnico svojima nemškutarskima zastopnikoma v deželnem zboru. Da imata kaj politične časti dr. Schaffer in Dreo v sebi, odložila bi bila koj po volitvah svoje poslanstvo, ko sta videla, da je zbornica, ki jo zastopata, zopet naroda in se ne vjema z njunim vedenjem. A moža sta se ravno tako strastno vedla proti narodnim koristim in poslancem, kakor prava uda „Litijske vlade.“ Zato je bila dolžnost kupčijske in obrtniške zbornice protestirati v imenu naroda in svojih volilcev zoper tako obnašanje nje poslancev; ob enem pa se je izreklo tudi zaupanje sedanji vladi in g. deželnemu namestniku Winklerju.

B.

Politični pregled.

Cesarica gre prve dni febr. na lov na Angleško.

Delegaciji prideti jutri skup.

V drž. zboru pridejo na vrsto važne obravnave, o katerih bomo poročali obširneje. Gosposka zbornica je dobila od vlade šolsko novelo, po kateri se ljudske šole nekoliko spremené.

Grof Hohenwart je izročil peticije za železnico med Loko in Trstom, dr. Tonkli bo poročal o tem.

Dunajski župan se je županstvu odpovedal, ker je bil prišel navskriž z niže-avstrijskim namestništvom, in sicer zaradi nemarnosti od županove strani. Policijski predsednik dunajski g. Marks je šel tudi v pokoj.

V Zagrebu postal je vladni predstojnik za nauk in bogočastje g. Ivan Vončina. Opo-minjal je učitelje, naj gledajo na plemenito vzgojo mladine.

Srbom je za patrijarha v Karlovcih imenovala vlada dosedanjšega upravitelja Angjeliča, kateri je že inštaliran. Srbi so hoteli imeti drugega cerkvenega načelnika; ali ogrska vlada ga jim ni privoščila.

Črnogorski knez se je umaknil iz Cetinja v drug kraj. Knez se neutralno obnaša proti Avstriji, in je dal dobre svete vstašem iz Hercegovine. Knez sa brani Krivošijane sprejemati na svoji zemlji; ali on ni dovolj močan, in mnogo Črnogorcev drži z vstaši, knez se jim ne more braniti.

Na Francoskem imajo ali so imeli te dni

dvojno krizo. Imeli so tudi oni svoj denarni in sicer velik polom, kakor so ga že prej prorokovali. Ta krah pa ne bo imel prehudih nasledkov, saj ne takih, kakoršen je bil 1873 v Avstriji. Na Francoskem so vsaj kapitalisti, ne samo na eni strani, in si znajo pomagati. Sicer je bila Rothschildova stranka krah napravila umetno in sicer proti Bontouxu, načelniku generalne unije, velikanskega zavode francoskega. Nemški levičarji v Avstriji bi bili radi delali s tem krahom svojo politiko proti Laenderbanki in proti Taaffeju. Pa se jim ne posreči.

Gambetta vendar ne more svojih naklepov izvršiti, kakor bi rad spremenil dosedanjo volilno postavo. In že se govori, da bo moral odstopiti.

V Nemčiji Bismark zagovarja staro oblast pruskih kraljev; liberalci judovski so zakrivili, da dela ta državnik zdaj za absolutizem. Sicer se on silno ljuti nad svojimi nasprotniki, kakor še morda nikdar poprej ne takó.

Guiteau, morilec Garfieldov, je na smrt obsojen.

Domače stvari.

„Slovensko bralno podporno društvo v Gorici“ razglasa v prilogi današnje „Soče“ svoja potrjena pravila. Priporočamo vsem rodoljubom v mestu in na kmetih, naj jih pazljivo preberó; gotovo se prepričajo po njih o veliki koristi in važnosti novega društva, katero hoče v duševnem in gnotnem oziru dobrodejno zavetje poslati Slovencev vseh stanov naše dežele, v prvi vrsti pa slovenskim rokodelcem in delavcem v Gorici. Poslednji niso imeli do zdaj nobenega pravega središča, kder bi se shajali, med seboj spoznavali ter si budili in živo ohranili narodno zavest. Pomanjkanje take medsebojne zveze je najhujše krivo, da se je mnogo naših v mestu popolnoma ohladilo za narodno stvar, če ne celo potujčilo.

Novo društvo hoče potom vzajemne podpore zopet združiti in pobratiti svoje s svojimi v mestu, a vzajemno podporo raztegniti tudi po vsej deželi. Pravila povedó in razjasnijo nadrobno kako in kaj. Rokjaki v mestu in na kmetih! budite, pristopite, privabite, da nas bo kmalu lepo število skupaj v nadepljenem društvu.

Oglasi se sprejemajo pri osnovalnem odboru v prostorih Goriške čitalnice na Travniku nad kavarno „Europa.“ V kratkem—to je kedar bo oglašeni za-dosti društvenikov,—napovemo občni zbor, da se društvo stalno ustanovi. Na delo!

Goriška čitalnica priredi dne 4. febr. t. l. velik ples; začetek bo ob 8. uri zvečer. Neudu je vstop mogoč le z vstopnico, izdano od odbora. — (Obleka gospodov je se ve da za tak ples črna).

Podružnica goriške čitalnice napravi v soboto dne 11. febr. veselico z vojaško godbo, petjem, srečkanjem in plesom. Natančni program pozneje.

G. France Kramazič, Slovincem v Gorici poznan krčmar pri pošti (alla Posta), najel je zdaj krčmo pri ogrski kroni, in se priporoča z dobro postrežbo in s primernimi prostori tudi za prenočišča. Kolikor nam poročajo, bil je Slovincem tudi v prejšnjem času v Gorici priljubljen krčmar.

Občna bolnišnica in blaznica usmiljenih bratov v Gorici je izdala ravno kar svoje letno poročilo. Ostalo je bilo bolnikov v bolnišnici od leta 1880 skupno 76, leta 1881 pa je bilo sprejetih 918; vseh skupaj se je torej zdravilo prešlo leto 994. Iz tega števila so jih izpustili: ozdravljenih 634, zboljšanih 208, neozdravljenih pa 12. Umrlo jih je 67, za leto 1882 pa še ostalo 73. Blaznih je bilo ostalo od l. 1880 še 36 možkih in 39 ženskih, l. 1881 sprejetih pa 36 m. in 30 ž., torej je bilo vseh skup 141. Ozdravljenih je bilo 1881 m. in ž. 23, zboljšanih 10, premeščen pa 1. Pobegnil ni nobeden, umrlo jih je pa 19, in jih je ostalo konec l. 1881 še v blaznici 88.

Med bolniki je bilo največ kmetov (185), dni-narjev (83), rokodelavk (52), natakarjev (23), služabnikov (23), šivilj (22), zidarjev 21.

Po deželah jih je bilo s Primorskega 740, s Kranjskega 45, iz Trsta in okolice 35, iz Italije 29, s Štajerskega 20, in bili so bolniki celó iz Amerike, Egipta in sosednih naših dežel.

Število postelj za bolnike je 90, za blazne pa 80. — Oskrbnina za bolnike znaša: I. red 2 gl.; II. red 1 gl. 40 kr. in III. red za domače 40 kr., za tuje 70 kr. Oskrbnina za blazne: I. red 2 gl., II. 1 gl. 40 kr., III. red 50 kr.

Bolniki se sprejemajo vedno, blazni pa le po naznanilu, ki ga ima poslati dotična občina v dež. odboru zraven spričeval pristojnosti in uboštva in spričevala zdravniškega. Obiskovati se morejo bolniki

vsak dan od 2. do 4. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih tudi od 9. do 11. ure dopoldne. Za obiskovanje blaznih je treba posebnega dovoljenja od predstojnika.

Med bolniki so bili večinoma taki, ki so imeli: mrzlico prehajalno, milansko rožo, tuberkulozo, počasni črevni katar in malokrvnost.

Poprek se je zdravil vsak bolnik 26, blaznec pa 47 dni.

Poročilo pravi, da je goriško mesto z d r a v o, zlasti za rekonvalescente, za malokrvne, nervozne, histerične ali zaradi starosti oslabele osebe. Poročilo omenja tudi, da je sicer malo bolnikov pri nas, ali da bi jih še veliko manj umrlo, ko bi zlasti kmetje ne bili toliko zanikrni, da prinašajo bolnike v bolnišnico še le takrat, ko se jim bliža zadnja ura ali, ko jim že ni več mogoče pomagati. Zapomnite si to, dragi rojaki, zlasti tam, kjer nimata zdravnikov v bližnjih trgih, in nehajte vendar, zdravje in življenje zapravljati svojim dragim s tem, da poslušate šušmarje, stare mazače in praznoverne ženice. Zapomnite si o-stro, pa pravično sodbo, ki je od izvedenih zdravnikov nad Vami izrečeno v tu imenovanem letnem poročilu!

„L'Eco del Litorale“ ni na naš članek, tiskan v 2. št. „Soče“, kder smo mu očitali, da je brezpotrebno danajsko „Tribune“ napadal, bistveno ničesar odgovoril. Pravi le, da njegovi čitatelji ga poznajo ter da vedó, da ni zmožen nikakoršnega pobalinstva (briconeria) učiniti, in da zna brati list bodisi tudi v nemškem jeziku. A o glavni stvari, da ni „Tribune“ onega zahtevala in ne trdila, kar je „Eco“ čitateljem svojim razkladal, ni besedice znil. Pripoznamo, da se lahko vsakdo zmoti, torej poštenost zahteva, da se krivica, po zmoti učinjena, popravi, cesar pa „Eco“ ni storil. To le konstatujemo za sedaj.

„Eco-tov“ odgovor na našo razdelitev Italijanov v irredente, konservativce itd. svedoči, da so nas oni, katerim so bile dotične vrstice posvečene, dobro razumeli, in s tem smo za sedaj zadovoljni. Na dodano grobo priklado, katero nam „Eco“ blagodušno na glavo meče, kakor „quel tomo d'articolista“ itd. ne bomo odgovarjali, saj vemo, da je to le figuro pero, katero ima namen „Eco-vo“ blamažo njegovim čitateljem nasproti zakrivati. Resnicoljub.

Duhovenske spremembe. V Solkanu je župniško mesto razpisano do 14. febr. Župnikova opravila oskrbljuje zdaj g. Jož. Godnič, tamošnji kooperator. G. Lor. Ivancič, dosedaj administrator v nemškem Rutu, dobil je ravno tam župnikove službo. — Umrlo je g. Jan. Rogelja, vikar opočjeselski v pokoji, in g. B. Battauz, kooperator oglejski v pokoji.

Novi odbor Kanalske čitalnice je tako le sestavljen: gospod dr. Andrej Lisjak, predsednik, August Berlot, Rezič, Miroslav Segala in Miha Zega, odborniki.

Veteranski ples napravi: „vojaško-veteranska podružnica“ v Komnu dne 4. febr. (soboto) t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani gosp. Fr. Kovačiča. Igralo bude 12 godcev-veteranov. Vstopnina k plesu 1 gl. Veterani so vstopnine prosti. K obilni udeležbi v-ljudno vabi odbor.

V drž. zboru je železnični odsek v seji, ki je bila v sredo, izročil vse peticije, zadevajoče podaljšanja Rudolfove železnice do Trsta, poslancu dr. Tonklju v poročilo.

Spremembe pri prebivalstvu v Gorici in Trstu leta 1881. Porodilo se je 559 otrok; število mrličev je 591, in zakonov se je sklenilo 118. — V Trstu se je porodilo leta 1881 4276 otrok, (2247 moškega, 2029 ženskega spola). Umrlo je 3907 ljudi (2121 moškega, 1786 ženskega spola). Ženitev je bilo 946. Okolica ni tu vračunjena. —

Dr. Robert Miani iz Tomina odpre odvetniško pisarno v Tominu, in današnji dopis tominski vzbuja upanje, da dobimo Slovenci eno moč več za slovensko uradovanje.

Zakon o pogozdovanji Krasa, kakor ga je sklenil trž. dež. zbor, je cesar potrdil.

Novi odbor tržaške čitalnice je tako le sestavljen: g. dr. France Mandič, predsednik, Vikt. Dolenc, njegov namestnik, J. Mubej denarničar, Gjuro Vučkovič, tajnik, Jan. Jesenko, M. Šorli, M. Pollich, Mankoč, Iv. Pelkič, odborniki, Iv. Bunc in Gr. Jereb namestnika.

Društvo „Edinost“ napravi 11. februarja v gledišči Politeama veliko besedo s petjem, deklamacijo itd. in s plesom.

Dr. Ivana Šusta izbral je preč. kapitul stolne cerkve v Trstu za svojega vikarja in za ekonoma Petra Flego.

Šolski nadzorniki v Istri. Naučni minister je imenoval za okrajne šolske nadzornike v Istri: Profesorja na c. kr. učiteljskem zavodu v Kopru Vekoslava Spiničiča za koprski okraj; učitelja vadbice

Pavla Skopinca za lošinjski okraj; prof. na učiteljskem zavodu v Kopru Stefana Križniča za pazinski in puljski okraj, in nadučitelja v Rovinji Nikola Prodomo za mestni šols. okraj Rovinja.

Za častnega meščana v Krškem je izvoljen tamošnji župan in drž. poslanec g. Viljem Pfeifer:

Kmečka posojilnica ljubljanske okolice je že pričela svoje delovanje. Vloge se obrestujejo po 4 1/2%, a posojila dajo po 7%. Ta obrestni stavek velja pa samo za zdaj.

Podoba dr. Janeza Bleiweisa vit. Trsteniškega, po kateri bo izdal barveni odtisek g. Peregrin Kajzel, slika slovenski umetnik g. prof. Franke v Kranji.

Tatvina v Logatol. Ko je poštni sluga nesel pošto na železnico, ukradene ga mu je bilo skupaj 2839 gl. Tatu niso še zasledili.

Dr. Dinko Vitezlić, istrski drž. poslanec, pravi narodnjak, kakorsnih imamo južni Slovani žalibog le premalo, imenovan je za finančnega višega svetovalca in načelnika finančne prokurature v Zadru.

„Kranjsko obrtnijsko društvo“, ki že po imenu kaže, da hoče svoje delovanje razširiti po vsej Kranjski, se odslej ne bo nič pečalo s politikom. Odbor prosi drž. poslance, naj delajo ob svojem času v drž. zboru za obligatorne obrtnijske zadruge, in da bi bil vsak, kateri ima obrt, postavno prisiljen dokazati, da se je obrti v svoji stroki izučil.

Društvo „Narodni dom“ se je v Ljubljani osnovalo, in pravila njegova je v. vlada potrdila. Pravila, priobči tudi naš list. Danes pa z veseljem pozdravljamo velik korak, za kateri so se v središču še ne združene Slovenije odločili. Dr. A. Mosch, ki je stopil na čelo društvu, pozivlja ves narod na delo za „Narodni dom“. V spodbudljivem pozivu pravi on: „Stavba mora monumentalna biti na vzgled rodoljubja našim potomcem. Za to potrebujemo obilnih materialnih sredstev, katerih smo že nekoliko nabrali.“

Mi stopimo tedaj pred slovensko občinstvo s prošnjo, da vsak rodoljub, če mu njegove razmere dopuščajo, kot udeležnik društvu pristopi.

Obratno se pa tudi do vseh žrtvovalnih narodnjakov, katerim ni mogoče med udeležnike pristopiti, da blagovolijo zneske v korist našemu namenu nabirati.

Posebno pa prosimo naše čitalnice, pevstva in druga narodna društva, da nas v našem podjetju krepko podpirajo.“

Sarajevski nadškof dr. Jos. Stadler je dne 15. jan. nastopil svoje višje pastirovanje. Vhod v mesto bil je slovesen.

Fml. pl. Litzelhofen, lastnik slovenskega regimeta št. 47, je umrl v Pragi.

Politično društvo nasvetuje koroški rodoljub tudi za koroške Slovence po zgledu političnega društva, ravno zdaj osnovanega za štajerske Slovence. Mi to željo danes samo naznanjamo, naj č. bralci posnemajo iz tega, kar hočejo. Govorili bomo pa še o pol. društvih na Slovenskem.

Podpiralna zaloga slovenskih vseučiliščnikov v Gradcu izdala je po tajniku g. J. Lendovškemu sestavljeno poročilo o delovanju in stanju od leta 1872 do 1881, kateremu povzame, da sedanja glavna iznaha 3300 gl. nom. vred. in 48 gl. gotovine ter da se je v tem času 150 prosilcem izplačalo 2350 gl. 70 kr. podpore. Lep vseh in najboljši dokaz, kako vestno in skrbno je postopal odbor. Naj bi ta zaloga našla mnogo podpornikov in dobrotnikov!

Mir, druga številka, nam zopet prinaša raznovrstnega, kakor jedrnatega in v prvi vrsti kaj primernega poduka za koroške Slovence. Naj bi se dobrotniki še množili, ki bi list plačevali, pa naročili sl. uredništvu, po svojem prepričanju razdeljevati ga med koroškimi Slovenci.

Slovenskega Pravnika 1. št. II. letnika je ravno izšla in prinaša med drugim: O pravni terminologiji (začetek); Opozor našim župnijskim uradom; Nekoliko o novih stavbah (Pouk občinskim predstojnikom); itd. V borbah za slovenski jezik tudi pri sodnih in v obče pri c. kr. uradih jako potrebujemo pravnega poduka, in tudi zaradi tega toplo priporočamo našega „Pravnika“.

Razne vesti.

Koliko je časnikov na svetu. Amerikanski list „News-Paper and Bank Directory of the world“ izračunal je, da izhaja sedaj na vsem svetu 34.274 časnikov, od katerih se razpošlje 10.592.000.000 izti-

sov na leto. Največ jih je v Evropi, namreč 19.557, v severni Ameriki 12.400, v Aziji 775, v južni Ameriki 609, v Avstraliji 661, v Afriki 132. — Od teh listov je 16.500 v angleškem, 7800 v nemškem, 3850 v francoskem, 1600 v španskem jeziku tiskanih. Dnevnikov je 4020, tednikov 18.274, a 8508 prihaja redkeje na svetlo. Slovanov menda Amerikanci še ne poznajo, pa slovanske liste vendar izdajajo!

Štacuna s nūrabarsko drobnino in semenom.

Anton Potatzky,

v Gorici, v Raštelu št. 7 nasproti c. kr. loteriji.

Za bližnjo spomlad priporoča dobro preskrbljeno zalogo izvrstnih vrtnih in zeliščnih semen. Ob enem si dovoljuje prevdano opozoriti, da je s 1. decembrom 1880 svojo štacuno preložil v Raštel št. 7 nasproti c. kr. loteriji, in da ima svojo zalogo izključno in samo ondi, in da so vsi njegovi zaboji in zavitki napisani s celo njegovo firmo, na kar naj se posebno dobro gleda.

Priporoča tudi galantarijsko blago in drugo drobnjav, kakor tudi bombažasto in laneno prejo za šiv, potem otročje igrače in vse orodje in priprave, ki so potrebne krojačem in čevljarjem itd. Vse to ima na velik izbor in prav po nizkih cenah.

Jeden milijon

kotiljon-ordnov, fini zlato-briljantni ordni, 100 kosov za 80 kr., gold. 1, 1.50, 2; zelo fini briljantni in komični ordni, 100 kosov za gl. 4, 5, 6; zelo fini ženski erpe-ordni, gl. 4, 5, 6, 8, 10, dalje gl. 12.50, 15 do 20 kosov 100. Plesni programi, prosti, 100 kosov gl. 2, elegantnejši gl. 3, zelo fini gl. 8. Zametne maske, 10, 15, 20 kr., atlas 40, 50 do 75 kr., norske kapice, sortirane, 10 kosov, št. 1 60 kr., št. 2 gl. 1, št. 3 gl. 1.50, št. 4 gl. 2, št. 5 gl. 3, in envelope, 25 kosov, gl. 1.50, 2, 2.50 fini gl. 5. Norska znamenja, 10 kosov, gl. 1, 2 do 5. Nosovi, 1 kos 6, 8, 10, 15 do 30 kr. Odborniška znamenja, bel ali barvan atlas, 20 do 30 kr. Kotiljonski lampijoni s svečami in palicami, 12 kosov gl. 2.40. Kotiljonski cvetlični šopki, zelo elegantni, 25 kosov gl. 1.25, 1.75, 2.50. Kotiljonske ture v 150 vrstah, 1 tura 30, 50, 75 kr., gl. 1, 1.50 in 2.50, zelo fine olupševalne ture gl. 4, 4, 5, 9. Žakeljna tura gl. 1.20, 1.80. Sladkorno-klobučna tura, nočno-stražarska tura gl. 2.25, nove papagene ture gl. 1.80. Premikajoče se karte gl. 2.80. Bobnarska tura za 12 parov, gl. 2.50.

Kotiljonskih ordnov sortiment, vsak s finim creppom in brilj. ordnom, 1 sortiment, 50 kosov, to — leto le

Št. 0 I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X.
gl. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 4, 5, 6.50, 7.50, 10, 15.

Ordni od kovin, posrebreni, pozlačen, in fino emajlirani, 50 kosov sortiranih: gl. 1, 2 do 4; fini veliki križci, Malteški ordni z verzicami, 50 kosov, gl. 6, 8, 10, 15 in 17.

Velika juks-tombola,

obstoječa iz 77 kosov raznih stvari, mej temi efekti, glavni in postranski dobitki, vkup gl. 10, z zabojem gl. 10.60. Pahaljice, parfimi, kravate, lepotičje itd. v zalogi. Snežene kepe za bombardiranje v plesno dvorano — vse pleše potem mej snežinkami, 12 kosov malih 50 kr., velikih gl. 1. Jedna partija živalskih mask, naglavnice, karikature, politične osebnosti, 10 kosov sortiranih gl. 1, 1.50, 2; dalje gl. 2.50, 3, 4 in više.

Jedino le pri:

EDUARD WITTE, Wien, Kärntnerstrasse 59.
Tel. naslov: Witte, Wien, Kärntnerstrasse.
Pošilja se proti poštnemu povzetju. Cenilniki o turah, juksnih rešeh itd; se dobé zastonj.

Naznanjam vljudno p. n. občinstvu, da sem v Tolminu v lastni hiši odprl svojo odvetniško pisarnico.

V Tolminu, 25. jan. 1882.

Dr. Robert Miani.

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik dr. Killisch v Draždanih (Dresden, Sachsen) Za velike vspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu.

Atzgerdorfsko cesarsko biserno pšeno (ječmen) ima že povsod predobro ime kot zdrav in izvrsten živež; iz tega napravljena slinasta juha je najboljega okusa in kaj dobra in zdrava za želodec in spodnji del telesa, kedar se kdo prehladi in oslabi, kar so imenitni zdravniki pripoznali.

Naš cesarski biserni ječmen se dobiva na prodaj samo v kartonih po 500 gramov, z zgorujim varstvenim zaamenjem, in sicer pri zdoljnijih firmah

K. k. pr. Atzgerdorfer Rollgerstenfabrik.

Brüder Hirschfeld & Comp. in Wien.

Zaloga v Gorici: Jožef Bresausig, Mat. Cusmin, Jak. Marizza, Dom. Nardini, Jan. Persa.

Naznanilo.

Zavarovalna družba

Ogrsko-Francoska

je imenovala za svojega glavnega zastopnika za grofijo Goriško-Gradiško gosp.

FERDINANDA CANDUTTI-JA

bivajočega v Gorici na Travnika št. 9.

JAKO VAŽNO

vsakteremu za oči.

Prava dr. Whitejeva voda za oči od Traugott Ehrhardt-a v Grossbreitenbach-u v Turingiji (Thüringen) slovi uže od leta 1822 po celem svetu.

Dobiva se steklenica po 1 gl. v Trstu v lekarni „Carlo Zanetti“ Via nuova 27 in v Gorici tudi v Cristofoletti-jevi lekarni na Trauniku.

Zahteva pa naj se izrekoma samo dr. Whitejeva voda za oči od Traug. Ehrhardta. Nobena druga.

Odlomki iz pisma: Gospodu Tr. Ehrhardt-u. Zahvaljuje se za zadnjič poslano mi Vašo pravo dr. Whitejevo vodo za oči, Vam radostno naznanjam, da sem se popolnem ozdravil, in želim samo, da bi vsak, ki ga bole oči, izvedel za ta zares zdravilni pomoček, ker je vreden, da se kar mogoče razširi (sledj nar.). New-York (Nordamerika), d. 4/11. 80. Georg Scy-schab, Bildhauer. Dalje: Ker steklenica Vaše prave dr. Whitejeve vode za oči toliko ugaja (sl. narč.). Siegburg b. Cöln, d. 18/11 80. Hofmeister, Strafanst.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdozvrtnišo želodčne bolesi. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevosnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadelnostih, zoper beli tok, božjast, zoper srčopok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omejenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis. Ena steklenica stane 30 novcev.